

**College van Gedeputeerde Staten
Statenvoorstel**

DATUM	3-12-2019	NUMMER PS	PS2020MM02
DOMEIN	LFO	COMMISSIE	Milieu en Mobiliteit
STELLER	E. Rot	DOORKIESNUMMER	2942
DOCUMENTNUMMER	81FE8600	PORTEFEUILLEHOUDER	Van Essen

Titel : Startnotitie RES Regio Amersfoort

Inhoudsopgave

Besluit	pag. 5
Toelichting	pag. 6

Bijlage(n): Startnotitie RES Regio Amersfoort

Aan Provinciale Staten,

Inleiding

Op 25 september 2019 hebben Provinciale Staten ingestemd met het Statenvoorstel "Rol en inzet van de provincie Utrecht in de Regionale Energiestrategieën (RES) " document nr. 81F49259, en het amendement 16 van de Socialistische Partij "Rechtvaardige klimaatmaatregelen, energie van de inwoners"

Het geamendeerde besluit luidt als volgt:

"Provinciale Staten besluiten de startnotities van RES regio's Foodvalley en U16 vast te stellen en daarmee commitment uit te spreken om samen met de inwoners van de regio's, gemeenten, waterschappen en maatschappelijke partners te komen tot een regionale invulling van (internationale) doelen en afspraken op het gebied van klimaat en energie."

Daarnaast is bij de bespreking van dit onderwerp een motie aangenomen van de ChristenUnie : "MOTIE WARM(T)E ONDERSTEUNING" het dictum van deze motie luidt:

"Provinciale Staten verzoeken het College van Gedeputeerde Staten om gemeenten actief te ondersteunen bij het in beeld brengen van warmtevraag- en aanbod en warmtevisies door hiervoor ondersteuning en expertise beschikbaar te stellen."

In het genoemde Statenvoorstel is reeds melding gemaakt van een derde startnotitie, die van de RES Regio Amersfoort. Ook deze startnotitie wordt u ter vaststelling aangeboden.

Voorgeschiedenis

Op 12 september heeft het Bestuurlijk Overleg van Regio Amersfoort de startnotitie voor besluitvorming in colleges van gemeenten, Gedeputeerde Staten en Dagelijks Bestuur waterschappen vrijgegeven. Vervolgens ligt deze nu ter besluitvorming voor aan colleges, raden en Provinciale Staten. Op 19 september is de definitieve versie nog aangepast omdat er voor het waterschap een belangrijke aanpassing gedaan moest worden.

Op 25 september is ingestemd met het Statenvoorstel "Rol en inzet van de provincie Utrecht in de Regionale Energiestrategieën (RES)". Dit is het vervolg van de afspraak in het Interbestuurlijke Programma (februari 2018) om een meerjarige programmatische nationale aanpak met landsdekkende regionale energiestrategieën uit te werken.

Essentie / samenvatting

In het vervolg op de door Provinciale Staten op 25 september 2019 vastgestelde startnotities van de RES regio U16 en de RES regio Foodvalley ligt hierbij de startnotitie van de RES Regio Amersfoort ter vaststelling voor in Provinciale Staten. De RES is een instrument om met maatschappelijke betrokkenheid te komen tot regionale keuzes voor de opwekking van duurzame elektriciteit, de warmtetransitie in de gebouwde omgeving en de daarvoor benodigde opslag- en energie-infrastructuur. De RES is ook een manier om de samenwerking tussen alle regionale partijen (overheden en maatschappelijke organisaties) te organiseren in voorbereiding op concrete projecten die voortkomen uit de RES. Tot slot is de RES een product waarin staat beschreven welke strategie de RES-regio hanteert om lokale/regionale energiedoelstellingen te bepalen en te behalen. De RES heeft een horizon van 2030 met een doorkijk naar 2050.

De provincie heeft bij uitstek een belangrijke rol te vervullen in de RES. Enerzijds is de provincie bevoegd gezag over bepaalde vormen van duurzame energie-opwek, bijvoorbeeld windenergie > 5 MW. Anderzijds heeft de provincie een belangrijke taak om af te wegen waar de benodigde opwek van duurzame energie planologisch kan worden toegestaan, rekening houdend met andere grote opgaven als woningbouw en mobiliteit, met oog voor Utrechtse kernkwaliteiten. Veel aspecten van de RES raken daarmee (wettelijke) taken en verantwoordelijkheden van de provincie. De provinciale organisatie beschikt daardoor over veel kennis en expertise om tot goede ruimtelijke afwegingen te komen. Door de startnotitie vast te stellen kunt u uw commitment uitspreken om samen met gemeenten, waterschappen, maatschappelijke partners en inwoners te komen tot een regionale invulling van (internationale) doelen en afspraken op het gebied van klimaat en energie.

In de vergadering van 25 september jl., hebben Provinciale Staten ook nadrukkelijk gewezen op het belang van participatie en de proactieve houding die hierin wordt verwacht van de provincie Utrecht. Het amendement en de oproep tot intensieve participatie is zowel in het bestuurlijk overleg als in het ambtelijk overleg in de regio Amersfoort besproken. Er is in het najaar van 2019 gestart met het opstellen van een uitgebreid participatieplan. De provincie Utrecht draagt hier met mensen en middelen aan bij.

De RES regio's

Landelijk zijn er 30 verschillende RES regio's gevormd, waarvan drie regio's in de provincie Utrecht liggen. Het opstellen van een startnotitie is voor elke RES regio maatwerk. Dit betekent dat de verschillende startnotities accentverschillen kennen. Dit is inherent aan de regioaanpak van de RES'en. De uiteindelijke producten, zoals regionale potentie hernieuwbare opwek en de Regionale Structuur Warmte, die de regio's gevraagd wordt op te leveren, dienen wel gelijkwaardig te zijn zodat de resultaten kunnen worden opgeteld. Zie voor meer informatie de handreiking RES 1.1. te vinden op (www.regionale-energiestrategie.nl).

De uitwerking van een participatieaanpak verschilt per regio. Voor de RES regio Foodvalley geldt dat er een gedetailleerd participatieplan ligt dat continu met voortschrijdende inzichten verbeterd wordt. De RES regio U16 stelt een participatieplan op en betreft en informeert de lokale overheden inwoners, organisatie en bedrijven zoals dat past in de lokale samenwerking en cultuur. De Regio RES Amersfoort stelt een participatieplan op dat aanhaakt op de maatschappelijk dialogen die hebben plaatsgevonden in 2019. Voor alle drie de RES regio's geldt dat het belang van goede participatie van inwoners en stakeholders wordt onderkend en de komende periode nader wordt ingevuld.

Een ander verschil tussen de startnotities is de opgenomen doelstelling. De RES regio Foodvalley heeft ervoor gekozen in te zetten op 55% reductie CO2 in 2030, conform de afspraken uit het Gelders Energie Akkoord. De regio Amersfoort kiest er voorsnog voor om de landelijke doelstelling uit het klimaatakkoord (reductie van 49% in 2030) als uitgangspunt te nemen. De gedeputeerde heeft de wens om de Europese doelstelling van 55% reductie te onderzoeken gedeeld in de stuurgroep RES Regio Amersfoort.

In de startnotitie is een globale planning opgenomen. De nieuwste planning (november 2019) is dat eind januari een regionale informatieavond voor raden en statenleden wordt georganiseerd en besluitvorming concept bod voor raden, Provinciale Staten en Algemeen Bestuur in de periode eind maart tot en met juni plaatsvindt.

Meetbaar / beoogd beleidseffect

De provincie is betrokken bij de RES Regio Amersfoort om met een gezamenlijke inspanning van gemeenten, provincies en waterschappen te werken aan een tijdige en hoogwaardige oplevering van de concept RES Regio Amersfoort in 2020 en RES 1.0 in 2021.

Met het vaststellen van de startnotitie:

- geven Provinciale Staten de betrokken gremia de bestuurlijke opdracht om te komen tot een RES Regio Amersfoort;
- bevestigen zij de deelname van de provincie in de RES Regio Amersfoort;
- en spreken de intentie uit om te zijner tijd de maatregelen uit de RES Regio Amersfoort te borgen in het eigen omgevingsbeleid.

Wettelijke grondslag

Artikel 158 Provinciewet.

De Omgevingswet is vanaf 2021 de wettelijke grondslag bieden voor de provinciale omgevingsvisie. In deze omgevingsvisie zullen de uitkomsten van een RES worden geborgd.

Financiële consequenties

De financiering van de RES'en wordt voor een belangrijk deel voorzien door het Rijk middels het Nationaal Programma RES. Daarnaast wordt ook een financiële bijdrage verlangd van provincies, gemeenten en waterschappen. Voor 2019 zijn de benodigde middelen beschikbaar gemaakt. In de begroting 2020 is de bijdrage voor de RES opgenomen.

Bestuurlijke dilemma's / politieke gevoeligheid

Een belangrijk onderdeel van de Regionale Energiestrategie betreft het komen tot gebieden voor windturbines en zonnevelden. Ook kan aardwarmte onderdeel uit gaan maken van de Regionale Strategie Warmte. Er zal een ruimtelijke afweging moeten worden gemaakt tussen deze grote ruimtevragers en andere belangrijke opgaven op het gebied van woningbouw, mobiliteit en de Utrechtse kernkwaliteiten. Dit leidt er onvermijdelijk toe dat er moeilijke keuzes gemaakt moeten worden.

In het Nationaal Klimaatakkoord, dat op 6 november 2019 door u is aangenomen, is te lezen dat de RES dient te worden geborgd in het omgevingsbeleid van de provincie. De finale besluitvorming over zowel de POVI/omgevingsverordening als de RES ligt bij u.

Mocht er uit het proces om te komen tot de definitieve RES 1.0 (deadline maart 2021) aanleiding ontstaan om het provinciaal ruimtelijk beleid op het gebied van duurzame energie te herzien, dan wordt dit aan u voorgelegd en kunt u daar een besluit over nemen.

Overwogen oplossingsrichtingen en alternatieven

Strikt genomen vragen de uitgangspunten van het door het Rijk opgestelde RES-proces geen instemming van Provinciale Staten met deze startnotitie. Echter, de Staten zijn bevoegd om de uiteindelijke uitkomsten te borgen in het provinciale beleidskaders. Wij zijn daarom van mening dat de intensieve betrokkenheid van PS bij het RES proces van groot belang is. Om die reden ligt de startnotitie voor de RES Regio Amersfoort aan u voor.

Effecten op duurzaamheid

De projecten die voort zullen komen uit de RES Regio Amersfoort draagt direct bij aan een reductie van de CO2 uitstoot in de provincie Utrecht.

Voorgesteld wordt de startnotitie van RES regio Amersfoort vast te stellen. Daarmee geven Provinciale Staten de betrokken gremia de bestuurlijke opdracht om te komen tot een RES Regio Amersfoort; bevestigen de deelname van de provincie in de RES Regio Amersfoort; en spreken de intentie uit om te zijner tijd de maatregelen uit de RES Regio Amersfoort te borgen in het eigen omgevingsbeleid.

Gedeputeerde Staten,

Voorzitter,

Secretaris,

Provinciale Staten van Utrecht; In vergadering bijeen op 29 januari 2020;

Op het voorstel van Gedeputeerde Staten van 3 december 2019, afdeling LFO, programma Energietransitie, nummer 81FBF104;

Gelezen; Statenvoorstel Startnotitie Regio Amersfoort.

Overwegende;

- Dat Provinciale Staten het geamendeerde Statenvoorstel voor de RES regio's FoodValley en U16 reeds op 25 september 2019 hebben geaccordeerd.
- Daarmee commitment uitgesproken hebben om samen met de inwoners van de regio's, gemeenten, waterschappen en maatschappelijke partners te komen tot een regionale invulling van (internationale) doelen en afspraken op het gebied van klimaat en energie.

Gelet op;

- Het feit dat de RES'en onderdeel uitmaken van het Nationaal Klimaatakkoord en voortkomen uit een afspraak tussen Rijk, IPO, VNG en UvW;
- Het feit dat dit de eerste fase is van het maken van de RES'en en dat Provinciale Staten op een later moment om een besluit gevraagd worden om de keuzes die gemaakt worden in de drie RES- regio's te borgen in de provinciale omgevingsvisie en -verordening.
- Het feit dat het regionale samenwerkingsverband van de RES'en en een 'decentraal, tenzij...' aanpak goed passen binnen de nieuwe werkwijzen onder de Omgevingswet,
- Artikel 158 Provinciewet,

Besluiten:

De startnotitie RES Regio Amersfoort vast te stellen en daarmee commitment uit te spreken om samen met de inwoners van de regio's, gemeenten, waterschappen en maatschappelijke partners te komen tot een regionale invulling van (internationale) doelen en afspraken op het gebied van klimaat en energie.

w.g.

Voorzitter,

Griffier,

Wettelijke grondslag

Artikel 158 Provinciewet.

De Omgevingswet is vanaf 2021 de wettelijke grondslag bieden voor de provinciale omgevingsvisie. In deze omgevingsvisie zullen de uitkomsten van een RES worden geborgd.

Beoogd effect

De provincie is betrokken bij de RES Regio Amersfoort om met een gezamenlijke inspanning van gemeenten, provincies en waterschappen te werken aan een tijdige en hoogwaardige oplevering van de RES Regio Amersfoort.

Met het vaststellen van de startnotitie:

- geven Provinciale Staten de betrokken gremia de bestuurlijke opdracht om te komen tot een RES Regio Amersfoort;
- bevestigen zij de deelname van de provincie in de RES Regio Amersfoort;
- en spreken de intentie uit om te zijner tijd de maatregelen uit de RES Regio Amersfoort te borgen in het eigen omgevingsbeleid.

Effecten op duurzaamheid

De projecten die voort zullen komen uit de RES Regio Amersfoort dragen direct bij aan een reductie van de CO₂ uitstoot van inwoners, bedrijven en organisaties in de provincie.

Argumenten

1. *In de lijn van andere Utrechtse regionale startnotities RES wordt de startnotitie van de RES Regio Amersfoort ook vastgesteld.*

Op 25 september zijn vastgesteld door PS: 1. de startnotities van andere Utrechtse regio's (RES regio U16, RES regio Foodvalley) en 2. de rol van de provincie in de RES regio's uitgebreid besproken in PS (referentienr. 81F49259). In de lijn van andere Utrechtse regio's wordt de startnotitie van de regio Amersfoort ook door PS vastgesteld.

De volgende argumenten zijn ingebracht in het statenvoorstel met referentienr. 81F49259. De andere twee startnotities zijn toen vastgesteld.

2. *De RES'en zijn een gezamenlijke uitwerking op regionaal niveau van (inter)nationale afspraken over klimaat en energie, zoals het akkoord van Parijs (2015).*
3. *Het RES-proces, mits kwalitatief goed ingericht, draagt bij aan breed gedragen en goed afgewogen keuzes m.b.t. de energietransitie-opgave door provincie, gemeenten, waterschappen, maatschappelijke partijen en inwoners tezamen.*
4. *De provincie heeft bij uitstek een belangrijke rol te vervullen in de RES door haar (wettelijke) taken en bevoegdheden op het gebied van RO.*
5. *De RES dient te worden geborgd in het omgevingsbeleid van de provincie, waardoor actieve betrokkenheid van de provincie bij de RES raadzaam is.*

6. *Door deel te nemen aan de RES Regio Amersfoort doet de provincie Utrecht recht aan de afspraak tussen Rijk, IPO, VNG en UvW om samen met gemeenten en waterschappen een meerjarige programmatische nationale aanpak met landsdekkende Regionale Energiestrategieën (RES) uit te werken.*
7. *De RES Regio Amersfoort levert een bijdrage aan de provinciale doelstelling om in 2040 energieneutraal te zijn.*

Kanttekeningen

De besluitvorming over de RES ligt bij de deelnemende gemeenten, waterschappen en provincie. Concreet betekent dit dat niet alleen u als Provinciale Staten u moet kunnen vinden in de startnotitie, concept RES en RES 1.0; maar dat deze producten ook door alle betrokken gemeenteraden en Algemeen Besturen dienen te worden geaccordeerd.

Financiën

In de financiering is voorzien. Er is dekking vanuit het programma Energietransitie

Realisatie

De regio is gestart in de tweede helft van 2019 met een iteratief proces waarbij ruimte ateliers met diverse stakeholders georganiseerd worden. Doel is om te komen tot een concept bod op 1 juni 2020 en een (definitieve) RES 1.0 op 1 maart 2021. Op dit moment werkt RES Regio Amersfoort een procesaanpak verder uit.

Juridisch

Het instellen van de RES is geen formeel besluit, er is namelijk geen aanwijzing van een minister en er is geen wettelijke grondslag voor de RES-regio. De regionale inzet die uit de RES volgt wordt vastgelegd in de gemeentelijke en provinciale omgevingsvisies en bijbehorende verordeningen. Daarmee worden de afspraken uit de RES ruimtelijk geborgd.

Europa

In 2015 zijn in Parijs internationale afspraken gemaakt over de aanpak van klimaatverandering. In 2018 is door Europa klimaatwetgeving opgenomen om de klimaatdoelen van Parijs te halen.

Communicatie

Vanuit de kernteam RES Regio Amersfoort wordt communicatie verzorgd.

Bijlagen

Startnotitie RES Regio Amersfoort

Artikelsgewijze toelichting

Niet van toepassing.